

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 1

โรงเรียนสารวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

เกริ่นนำ

ในยุคของการบริหารจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและมีความหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ ดังนั้นการศึกษาของไทยจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลงตามยุคโลกาภิวัตน์ รวมถึงความท้าทายด้านการศึกษาในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของกระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้น ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของคนในสังคมอย่างทั่วถึง ครูจึงต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 โดยทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ ต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะจำเป็นที่สำคัญที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2542 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ระบบการศึกษาและการเรียนรู้ ระบบบริหารและการจัดการครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตลอดจนได้กำหนดแนวในการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ สร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาเยาวชนและบุคลากรในชุมชนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคมด้วยการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นการเปลี่ยนรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษา จากเดิมที่โรงเรียนจัดการศึกษาแต่เพียงลำพัง เป็นการเปิดโอกาสให้องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางส่งเสริมให้มีการดำเนินงาน PLC หรือ "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" ในสถานศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ ในการปฏิบัติงานอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา โดยให้เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กัน จนกระทั่งเกิดการสะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ และถือเป็นการพัฒนาบุคลากรโดยเริ่มจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) อย่างแท้จริง แทนที่จะสั่งการจากส่วนบนลงมา ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ที่การเรียนรู้ (Learning) กล่าวคือครูต้องรู้ว่าได้เรียนรู้และแบ่งปันความรู้อะไรบ้าง และ

จะอย่างไรให้ความรู้ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาของเด็ก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ในสถานศึกษา รวมถึงนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องต้องรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ ร่วมกันบนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิก โดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นพี่เลี้ยง ในการพัฒนาและเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกับบุคลากรในสถานศึกษา

โรงเรียนสารวิทยา มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยได้นำผลการประเมินสถานศึกษามาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนา นักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สนองต่อกลยุทธ์ของโรงเรียนสารวิทยา ทั้งด้านการบริหารจัดการที่ดี ด้านการพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ และการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่มุ่งหวังว่านักเรียนต้องมีคุณภาพอย่างรอบด้านและสมดุล โดยสร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจหลักและขอบข่ายการดำเนินงานจัดการศึกษาทั้งระบบ ในโรงเรียน อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการที่ดี ด้านพัฒนา สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีปัญหาพึ่งตนเองได้ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และ ปลอดภัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติ ให้เต็มตามศักยภาพที่ตนมีอยู่ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนให้เหมาะสมแก่วัยและ ศักยภาพให้ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบต่อ สังคมพร้อมทั้งรับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลก สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีดังที่กล่าวมานั้น จำเป็นที่ครูผู้สอน ต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

คุณภาพของนักเรียนโรงเรียนสารวิทยา ถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่บนหลักการและ แนวปฏิบัติของการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบผ่าน “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ซึ่งเป็นแนวคิด เพื่อการปฏิรูปการศึกษาควบคู่กับกระบวนใหม่จนเกิดการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งให้ ความสำคัญกับ “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “ครูมิใช่ผู้มอบความรู้” แต่เป็น ผู้ออกแบบการเรียนรู้โดยเรียนรู้ไปพร้อมผู้เรียน ดังนั้น ครูจึงต้องปรับเปลี่ยนโรงเรียนของตนให้เป็น ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อสร้างโอกาสที่จะ

ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน โดยยึดแนวคิดหลักสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ได้แก่ พันธกิจต่อการเรียนรู้ขั้นสูงสำหรับนักเรียนทุกคน ให้ความสำคัญในการร่วมมือและร่วมแรงเพื่อบรรลุพันธกิจ และมุ่งมั่นต่อผลลัพธ์ที่จะทำให้โรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนแต่ละคน โดยกำหนดแนวปฏิบัติแก่ครูและผลักดันให้เกิดการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ให้ชุมชนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานที่ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจาก “ครูสอน” (Teach) เป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน (Learning Facilitator) ห้องเรียนที่เปลี่ยนจากห้องสอน (Class Room) มาเป็นห้องทำงาน (Studio) เพราะในเวลาเรียนนักเรียนต้องเรียนเป็นกลุ่ม ซึ่ง PLC จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยนำไปสู่การตั้งโจทย์และทำ “วิจัยในชั้นเรียน” ที่ทรงพลังสร้างสรรค์ ช่วยการออกแบบวิธีวิทยาการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัย และการสังเคราะห์ออกมาเป็นความรู้ใหม่ ที่เชื่อมโยงกับบริบทความจริงของสังคมและวงการศึกษ ซึ่งจะเป็นผลการวิจัยในชั้นเรียนที่ไม่ใช่จำกัดอยู่เฉพาะข้อมูลในชั้นเรียนเท่านั้น แต่จะเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้คนที่เป็นบริบทของการเรียนรู้ของนักเรียน และการทำหน้าที่ของครูด้วย ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อเปลี่ยนจากเน้นการสอนของครู มาเป็นเน้นการเรียนของนักเรียน เปลี่ยนจากเน้นการเรียนของปัจเจกบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเรียนร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team learning) เปลี่ยนจากการเรียนแบบเน้นการแข่งขันมาเป็นเน้นความร่วมมือช่วยเหลือแบ่งปันกัน โดยโรงเรียนสารวิทยามุ่งเน้นการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (PLC) ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน ช่วยสร้างความสามัคคีแก่หมู่คณะ กระตุ้นให้เกิดการวางแผนลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการปฏิบัติร่วมกัน มุ่งพัฒนาผลสัมฤทธิ์และเพิ่มพูนคุณลักษณะที่จำเป็นของผู้เรียนให้เกิดขึ้น โดยอาศัยความรับผิดชอบร่วมกันของครูทั้งโรงเรียน และโรงเรียนก็จะมีเครือข่าย อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย โรงเรียนสารวิทยาจึงเลือกที่จะพัฒนารูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา เพื่อผลลัพธ์แห่งการสร้างแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการทำวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และการยกระดับศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

โรงเรียนสารวิทยา ขอขอบคุณคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสาร และหวังว่าเอกสารที่จัดทำขึ้นนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการและดำเนินงานเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของนักเรียน ด้วยความมุ่งมั่นให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน อยู่บนหลักการและแนวปฏิบัติของการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบ เพื่อส่งผลกระทบต่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

โรงเรียนสารวิทยา

คำชี้แจง

รูปแบบของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตวิทยา นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ศักยภาพทางวิชาการของนักเรียนที่เกิดจากการร่วมคิด ร่วมทำของครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสาธิตวิทยา รวมถึงคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียน และผู้ปกครอง ในการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของครู พัฒนาระบบการเรียนรู้อให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมสนับสนุนด้านสื่อการเรียนรู้อ และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ในการพัฒนาห้องเรียนคุณภาพ และเพื่อการจัดการเรียนรู้ควบคู่กับการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามหลักการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ครูผู้ปฏิบัติงานต้องมีหลายบทบาท อันได้แก่ บทบาท ครูผู้สอน (Model Teacher) ครูร่วมการเรียนรู้ (Buddy) ผู้เชี่ยวชาญ (Expert) ฝ้ายวิชาการ/หัวหน้ากลุ่มสาระ (Mentor) และผู้บริหารสถานศึกษา (Administrator) เป็นต้น ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น คือ นักเรียนแต่ละคนและทุกคนจะได้รับกระส่งเสริม สนับสนุนจากครูให้ได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด ตรงความสนใจ เต็มศักยภาพและครบตามมาตรฐานหลักสูตร ดังนั้นในการพัฒนาสถานศึกษา ห้องเรียนคุณภาพ และนำไปสู่การยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนสาธิตวิทยา ครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการบริหารจัดการชั้นเรียนในการพัฒนาผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ในด้านการปฏิบัติงานในวิชาชีพครู การบริหารวิชาการ ครูจึงเป็นกัลยาณมิตรของนักเรียน เพื่อนครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักวิชาการ เป็นต้นแบบของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างสรรค์ พัฒนาชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมให้เกิดสันติสุขและพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งสำนักงาน ก.ค.ศ. ได้กำหนดชั่วโมงการปฏิบัติงานและการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ให้ครูที่จะเลื่อนวิทยฐานะ โดยได้กำหนดให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) นับเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา จึงแสดงได้ว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นกิจกรรมที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ
อย่างเป็นระบบในครั้งนี้ โรงเรียนสารวิทยา ได้จัดทำเอกสารทางวิชาการ จำนวน 1 ชุด สำหรับใช้เป็น
แนวทางในการดำเนินงานของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยเอกสารชุดนี้มีจำนวน 5 เล่ม ซึ่งมุ่งเน้น
การนำเสนอแนวคิด หลักการ และวิธีการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู กระบวนการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพครู การจัดการเรียนการสอนควบคู่กับการทำวิจัยในชั้นเรียน และการประเมิน
การดำเนินงานผ่านในการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อการพัฒนาศักยภาพของครูและ
บุคลากรทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน ประกอบด้วย

เล่มที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 2 กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 3 กระบวนการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 4 การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน
เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 5 แบบประเมินและเกณฑ์การประเมินเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

(นายประวัตติ สุทธิประภา)

ผู้อำนวยการโรงเรียนสารวิทยา

สารบัญ

หน้า

คำนำ.....	ก
คำชี้แจง.....	ง
สารบัญ.....	ฉ
ตอนที่ 1 บทนำ.....	1
ตอนที่ 2 รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา.....	8
เอกสารอ้างอิง.....	54

รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

ตอนที่ 1 บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้ระบุหลักการจัดการศึกษาไว้ว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนั้นในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูจึงต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้ ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้เรียนอย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคการวิเคราะห์ความต้องการผู้เรียน วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน และหากระบวนการในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่ครูผู้สอนจะมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญดังกล่าว ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ หมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องจากฝึกอบรม การศึกษาต่อ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญเพื่อนร่วมวิชาชีพ หรือเพื่อนร่วมงาน

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เป็นเวทีของครูที่เป็นนักปฏิบัติ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติ นำผลของการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ มีการพัฒนาด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน เพื่อเตรียมตัวออกไปใช้ชีวิตในสังคมแห่งศตวรรษที่ 21 โดยผ่านการเรียนรู้ไม่เน้นสอนวิชาแต่เน้นความเจริญงอกงามของมนุษย์ ด้วยการเรียนรู้จากการที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ครูเปลี่ยนจากผู้สอนวิชามาเป็นโค้ช (Coach) ซึ่งแนวความคิดการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูนี้ ครูคือผู้เรียนที่ต้องเรียนรู้วิธีทำหน้าที่ของการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนเรียนเป็นทีม ครูทำงานเป็นทีมและเรียนเป็นทีม เน้นการเรียนรู้ของครูแบบที่เรียนจากการปฏิบัติงานโดยตรง ไม่เน้นให้ครูไปเข้ารับการฝึกอบรม ชุมชนการเรียนรู้ในทางวิชาชีพเป็นลักษณะของกลุ่มบุคคลที่มีการแลกเปลี่ยนหรือพูดคุยสอบถามเชิงวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับ

การปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน และร่วมมือร่วมพลังกัน
ปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู

สำหรับบริบทของวงการศึกษ สรุปลได้ว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเป็นแนวคิด
ที่ประกอบด้วยแบบแผนทางพฤติกรรม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและแบบแผนทางความเชื่อ
หรือบรรทัดฐาน เช่น เป้าหมายและค่านิยม ส่วนนิยามของคำว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นกระบวนการ เช่น การแลกเปลี่ยนและการพูดคุย สอบถาม
เชิงวิพากษ์วิจารณ์ การสะท้อนผลและความร่วมมือ ร่วมพลังในการปฏิบัติงานส่วนที่เป็นผลลัพธ์ที่
คาดหวังในการปฏิบัติงาน คือ การเป็นครูมืออาชีพที่มุ่งสู่ผลประโยชน์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การที่โรงเรียนจะเกิดความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูได้นั้น ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ
อีกหลายประการที่มาสสนับสนุน โดยองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู
แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ องค์ประกอบระดับบุคคล และองค์ประกอบระดับกลุ่มบุคคล
ความหลากหลายและเครือข่ายที่เข้มแข็งของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ขึ้นอยู่กับโครงสร้าง
ความสัมพันธ์เชิงองค์กรของโรงเรียน และมักมีการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการ ความจำเป็น
ของแต่ละบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอบข่ายการติดต่อสัมพันธ์กัน สำหรับในประเทศไทยมีการใช้
รูปแบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา โดยเป็นเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างทักษะอนาคตในบริบทประเทศไทยด้วยระบบโครงการ
(Project- Based Learning) เพื่อเป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีชีวิตของคน
ในสังคม ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ด้วย
โดยดั้งเดิมนั้นการศึกษามุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะเพียงอ่านออกเขียนได้เป็นหลักสำคัญ แต่สำหรับ
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ และการสร้างแรงบันดาลใจไปพร้อม
กัน กล่าวคือ ผู้เรียนจะไม่เป็นเพียงผู้รับ (Passive Learning) อีกต่อไป แต่ผู้เรียนต้องฝึกการเรียนรู้
จากการลงมือปฏิบัติและการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) ชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพ มีความเชื่อพื้นฐานที่ต้องการช่วยเหลือ และส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมีแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ระหว่างกัน โดยผ่านกระบวนการพัฒนาวิชาชีพ

ในบริบทของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น การพัฒนาความสามารถและสมรรถนะ
ต้องครอบคลุมการพัฒนาทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียน เมื่อผู้บริหารโรงเรียนเห็นคุณค่า และ
ให้การสนับสนุนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จะเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และผลลัพธ์ตามเป้าหมายคือการเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหา และตัดสินใจร่วมกันภายในโรงเรียนและพันธกิจที่สำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียน มุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะของครูและผู้บริหารเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ดีจากการได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนจึงควรเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ส่วนครูมีบทบาทในการฝึกฝน การชี้แนะ การจัดเตรียมและอำนวยความสะดวก คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพ การเรียนรู้ของครู และการเพิ่มคุณภาพการศึกษานั้นทำได้โดยการเพิ่มคุณภาพของครู ผู้เรียนที่เก่ง ย่อมขึ้นกับครูที่เก่ง มีความรู้ ทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ด้วยเหตุนี้ การพัฒนาคุณภาพและศักยภาพให้แก่ครู จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการนำพาสังคมไปสู่ ความก้าวหน้าอย่างยั่งยืน ส่งเสริมให้ครูสมัครใจพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการเรียนรู้ และการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ ด้วยวิธีการและนวัตกรรมที่หลากหลายให้มากขึ้นและต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

การนำแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในโรงเรียนจึงเป็นเครื่องมือของการเปลี่ยนชีวิตครู เปลี่ยนจากผู้สอนเป็นผู้เรียน ทำงานร่วมกับเพื่อนและรวมตัวกันเป็นชุมชนหรือ เครือข่าย ปรึกษาหารือและช่วยเหลือกัน โรงเรียนจะเปลี่ยนไปเป็นสถานที่ที่ทุกคนอยู่กันอย่างมีความสุข เปลี่ยนแปลงการทำงานของครูและเปลี่ยนวัฒนธรรมของโรงเรียน เป็นการสะท้อนความคิด และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครู ที่ได้รับอิทธิพลจากการสนทนา เพื่อช่วยเหลือกันในการพัฒนา วิชาชีพระหว่างครูในโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพร่วมของครูกับชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลการเรียนดีขึ้น และการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็น โอกาสสำหรับความก้าวหน้าทางวิชาชีพอีกด้วย ดังนั้นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจะเปลี่ยนแปลง ผู้เรียน ครู ผู้บริหารและโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายและแนวทางส่งเสริมให้มีการดำเนินงาน PLC หรือ "ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู" ในสถานศึกษา โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ ในการปฏิบัติงานอยู่ร่วมกันในสถานศึกษา เกิดการเรียนรู้และแบ่งปันความรู้กัน จนกระทั่งเกิดการ สะท้อนความคิดในด้านต่าง ๆ และถือเป็นการพัฒนาบุคลากรโดยเริ่มจากล่างขึ้นบน (Bottom Up) อย่างแท้จริง แทนที่จะสั่งการจากส่วนบนลงมา ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ที่ การเรียนรู้ (Learning) กล่าวคือครูต้องรู้ว่าได้เรียนรู้และแบ่งปันความรู้อะไรบ้าง และจะอย่างไร ให้ความรู้ส่งผลถึงคุณภาพการศึกษาของเด็ก ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา รวมถึงนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องต้องรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันบนพื้นฐาน

วัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกโดยใช้ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นพี่เลี้ยงในการพัฒนาและเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกับบุคลากรในสถานศึกษา

1. แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

เมื่อก้าวถึงชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู ได้มีนักวิชาการใช้คำเรียกที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ซึ่งในเอกสารฉบับนี้ รวมถึงเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของโรงเรียนสารวิทยา เลือกใช้คำว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู”

1.1 ความหมายของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC: Professional Learning Community) หมายถึง การรวมตัว ร่วมใจ ร่วมพลัง ร่วมทำและร่วมเรียนรู้ร่วมกันของครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ขอย้ำว่า “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู” เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ไม่ใช่หัวข้อเรื่องในการสอน

1.2 วัตถุประสงค์ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

- 1) เพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีประสิทธิภาพ
- 2) เพื่อให้เกิดการร่วมมือ ร่วมพลังของทุกฝ่ายในการพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพของผู้เรียน
- 3) เพื่อให้เกิดการพัฒนาวิชาชีพครูด้วยการพัฒนาผู้เรียน

**ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูถือว่า
ทุกคน คือ คนเชี่ยวชาญในงานนั้นจึงเรียนรู้ร่วมกันได้**

1.3 ความเชื่อของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

- 1) ยอมรับว่าการสอนและการปฏิบัติงานของครู มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) ยอมรับหลักการที่ว่า การเรียนรู้ของครู คือการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3) ยอมรับว่า ครูมีความแตกต่างกัน
- 4) ยอมรับว่า การสอนบางครั้งต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจ และสัมพันธ์ภาพแบบกัลยาณมิตร

1.4 องค์ประกอบสำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

- 1) ต้องมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน หมายถึง มีเป้าหมาย ทิศทางเดียวกัน มุ่งสู่การพัฒนาการเรียนการสอนสู่คุณภาพผู้เรียน
- 2) ร่วมแรง ร่วมใจ และร่วมมือ หมายถึง ต้องเปิดใจรับฟัง เสนอวิธีการ นำสู่การปฏิบัติและประเมินร่วมกัน Open เปิดใจรับและให้ Care และ Share
- 3) ภาวะผู้นำร่วม หมายถึง การทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูต้องมีผู้นำและผู้ตามในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) กัลยาณมิตร หมายถึง เป็นเพื่อนร่วมวิชาชีพ เต็มเต็มส่วนที่ขาดของแต่ละคน
- 5) ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กร หมายถึง ต้องเน้นการทำงานที่เปิดโอกาสการทำงานที่ช่วยเหลือกันมากกว่าการสั่งการ
- 6) การเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ หมายถึง การเรียนรู้การปฏิบัติงานและตรงกับภาระงาน คือ การสอนสู่คุณภาพผู้เรียน

1.5 วิธีการทำงานของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

- #### 1.5.1 ลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ต้องมีการรวมกลุ่ม และกลุ่มนั้นต้องมีลักษณะคล้าย ๆ กัน เช่น

1) จัดกลุ่มครูที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ได้แก่ กลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในระดับชั้นเดียวกัน หรือกลุ่มครูที่สอนวิชา/กลุ่มสาระเดียวกันในช่วงชั้น/ระดับการศึกษาเดียวกัน หรือกลุ่มครูตามลักษณะงาน

2) จำนวนสมาชิก 6-8 คน (ผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์ หมุนเวียนเข้าร่วมทุกกลุ่ม)

3) ระยะเวลา 2-3 ชม. ต่อสัปดาห์ ตลอดหนึ่งปีการศึกษา กำหนดเป็นชั่วโมงชัดเจน

4) จัดชั่วโมงอยู่ในภาระการสอนของครู/ภาระงาน เพื่อไม่ให้ครูถือว่าเป็นภาระเพิ่มขึ้น

5) การจัดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโดยใช้ ICT ในการเข้ากลุ่มระหว่างการดำเนินการ

1.5.2 บทบาทของบุคคลในการทำชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

1) ผู้อำนวยการความสะดวก ทำหน้าที่รักษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ควบคุมประเด็นการพูดคุย ยั่วให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น

2) สมาชิก ต้องเปิดใจรับฟังและเสนอความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ รับแนวทางไปปฏิบัติและนำผลมาเสนอพร้อมต่อยอด

3) ผู้บันทึก ทำหน้าที่สรุปประเด็นการสนทนาและแนวทางแก้ปัญหา พร้อมบันทึก Logbook

1.5.3 กลุ่มร่วมกันคิด “ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน” หาปัญหาสำคัญที่สุด สิ่งที่ต้องระวัง คือ การไม่ช่วยกันค้นหาปัญหาที่แท้จริง ผลักปัญหาออกจากตัว

1.5.4 หาสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา จากนั้นกลุ่มอภิปรายหาสาเหตุที่แท้จริง เน้นไปที่การสอนของครูเป็นอันดับแรก ที่ถือว่าเป็นสาเหตุที่แท้จริง เช่น ผู้เรียนอ่านไม่ออก เป็นปัญหาสำคัญร่วมกัน ไม่ใช่สาเหตุว่า พ่อแม่แยกทาง

1.5.5 หาแนวทางแก้ไข “ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน” ที่สำคัญนั้น จะแก้ไขอย่างไร
 ดูสาเหตุของปัญหา แนวทางแก้ปัญหอาจใช้ประสบการณ์ของครูที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิ
 งานวิจัย หรือแหล่งอื่น ๆ ที่มีการเสนอแนวทางไว้แล้ว จากนั้น สรุปแนวทางการแก้ปัญหาสำคัญ

1.5.6 นำแนวทางที่สรุปเพื่อนำไปแก้ไขปัญหา มาช่วยกันสร้างงาน สร้างแผนงาน
 เลือกรจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) โดยมีสิ่ง
 ต้องทำต่อ คือทำอะไร ทำเมื่อไร ใช้อย่างไร และตรวจสอบการทำงานอย่างไร จะเสนอผลระหว่าง
 ทำงานและสรุปผลเมื่อไร

1.5.7 นำแผนที่ร่วมกันคิดไปใช้ ตามกำหนดการทำงาน ต้องนำไปใช้อย่างจริงจัง
 และกล้าเสนอผล จะสำเร็จหรือไม่ก็ตาม และพร้อมจะนำไปปรับปรุง ต้องนำผลมาเสนอตามช่วงเวลา
 ผลงานอาจนำเสนอกันในช่องทาง Line หรือ Facebook หรือรูปแบบอื่น ๆ

1.5.8 นำผลมาสรุป สุดท้ายว่าผลเป็นประการใด ร่วมกันสะท้อนผล และปรับปรุง
 งานให้ดีขึ้น ถ้าผลการทดลองเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ก็เผยแพร่หรือปรับปรุงให้ยิ่งขึ้น ผลไม่เป็นไป
 ตามวัตถุประสงค์ ก็ปรับปรุงทดลองใหม่

สิ่งสำเร็จของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู คือ “นวัตกรรม”
 สิ่งที่สำคัญของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู คือ การทำงานตั้งแต่ขั้นแรกถึง
 ขั้นสุดท้าย ต้องมีการบันทึก (Logbook) ออกแบบเอง ง่าย สั้นหนึ่งหน้าก็พอ อาจนำเสนอ
 ทาง Line หรือ Facebook หรือรูปแบบอื่น ๆ

การจัดการศึกษา เพื่อผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ ฟังตนเองได้ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ ให้เต็มตามศักยภาพที่ตนมีอยู่ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพให้ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบต่อสังคมพร้อมทั้งรับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลก สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ผู้บริหารได้วางแผนร่วมกับคณะครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามแนวทางดังกล่าว ด้วยการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติการศึกษาที่ เริ่มต้นจากครูที่รับผิดชอบต่อศิษย์ที่ รวมตัวกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยโรงเรียนสารวิทยาทระหนักว่าการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูต้องเกิดประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวในงานสอนของครูลง
2. เพิ่มความรู้สึกผูกพันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น โดยเพิ่มความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจอย่างแท้จริง
3. รู้สึกว่าต้องร่วมกันรับผิดชอบต่อพัฒนาการโดยรวมของผู้เรียน และร่วมกันรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของผู้เรียน
4. รู้สึกเกิดสิ่งที่เรียกว่า “พลังการเรียนรู้ (Powerful learning)” ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของตนมีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือ มีการค้นพบความรู้และความเชื่อใหม่ ๆ ที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียน ซึ่งตนไม่เคยสังเกตหรือสนใจมาก่อน เข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องทำการสอนได้แตกฉานยิ่งขึ้น และรู้ว่าตนเองควรแสดงบทบาทและพฤติกรรมการสอนอย่างไร จึงจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุดตามเกณฑ์ที่คาดหวัง

5. รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลดีต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพของตนได้ตลอดเวลา ครูผู้สอนเกิดแรงบันดาลใจที่จะสร้างแรงบันดาลใจต่อการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนต่อไป
6. เพิ่มความพึงพอใจ เพิ่มขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานสูงขึ้น และลดอัตราการลาหยุดงานน้อยลง
7. มีความก้าวหน้าในการปรับเปลี่ยนวิธีสอน ให้สอดคล้องกับลักษณะผู้เรียนได้อย่างเด่นชัด และรวดเร็วกว่าที่พบในโรงเรียนแบบเก่า
8. มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน
9. มีความประสงค์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต่อปัจจัยพื้นฐานด้านต่าง ๆ

ประโยชน์ต่อผู้เรียน

1. นักเรียนจะได้รับการส่งเสริม และร่วมมือให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นจากครูและเพื่อนนักเรียน ให้ทำกิจกรรม เพื่อแสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผล โดยนักเรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะการเรียนรู้
2. ลดอัตราการตกซ้ำชั้น และจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการสอนให้น้อยลง นอกจากนี้ยังจะส่งผลให้อัตราการขาดเรียนลดลง และลดอัตราการออกกลางคัน เนื่องจากการช่วยเหลือกันและกันในการเรียนการสอน
3. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สูงขึ้นจากการพัฒนาทักษะการเรียนรู้

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนสารวิทยา ประสบความสำเร็จ เนื่องมาจากการดำเนินงานบนข้อมูลพื้นฐานของระบบข้อมูลและสารสนเทศของโรงเรียน ครูผู้สอนยอมรับว่าหัวใจหลักของการเรียนรู้ของครูผู้สอนคือการเรียนรู้ของผู้เรียน อีกทั้งครูผู้สอนยอมรับว่าการสอนและการปฏิบัติงานของครูผู้สอนมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนั้น

ครูผู้สอนต้องเข้าใจความแตกต่างของระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถสร้างบรรยากาศความร่วมมือร่วมใจ สร้างความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร รับฟังและแสดงความคิดเห็นด้วยทัศนคติเชิงบวก

โรงเรียนสารวิทยามีแนวทางการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ที่สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนสารวิทยา ประกอบด้วย

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน

1.2 รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารทั่วไป กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ

1.3 ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มบริหารงานบุคคล

1.4 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

1.5 ตัวแทนครูจากทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.6 ตัวแทนครูจากแต่ละระดับชั้น

2. กำหนดแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยโรงเรียนได้จัดทำแผนงานการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย

2.1 สร้างทีมงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

2.2 สร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรในโรงเรียน (พาคู พาคิด พาคำ)

2.3 สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานอื่น (ระดับบุคคล ระดับองค์กร ระดับหน่วยงาน)

2.4 กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผล

2.5 ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงาน การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การปฏิบัติในโรงเรียน ประกอบด้วย

3.1 ขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การปฏิบัติในโรงเรียน พร้อมทั้งบันทึกลงใน Logbook ตามลำดับดังนี้

- 1) ค้นหาปัญหา
- 2) หาสาเหตุ
- 3) แนวทางแก้ไข
- 4) ออกแบบกิจกรรม
- 5) นำสู่การปฏิบัติและสะท้อนผล

3.2 สรุปรายงานผล และจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. กำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผล

4.1 จัดทำแผนและเครื่องมือ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

4.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ดำเนินการ กำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินผลการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

4.3 เร่งรัด ติดตาม และสนับสนุน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ไม่ประสบความสำเร็จในการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

5. สรุปรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

5.1 ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา รายงานผลการดำเนินการตามกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู พร้อมเขียน Logbook เป็นรายบุคคลต่อผู้บริหาร สถานศึกษา

5.2 คณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียน สรุปและรายงานผลการดำเนินการติดตามการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูในโรงเรียน

5.3 สถานศึกษารายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง

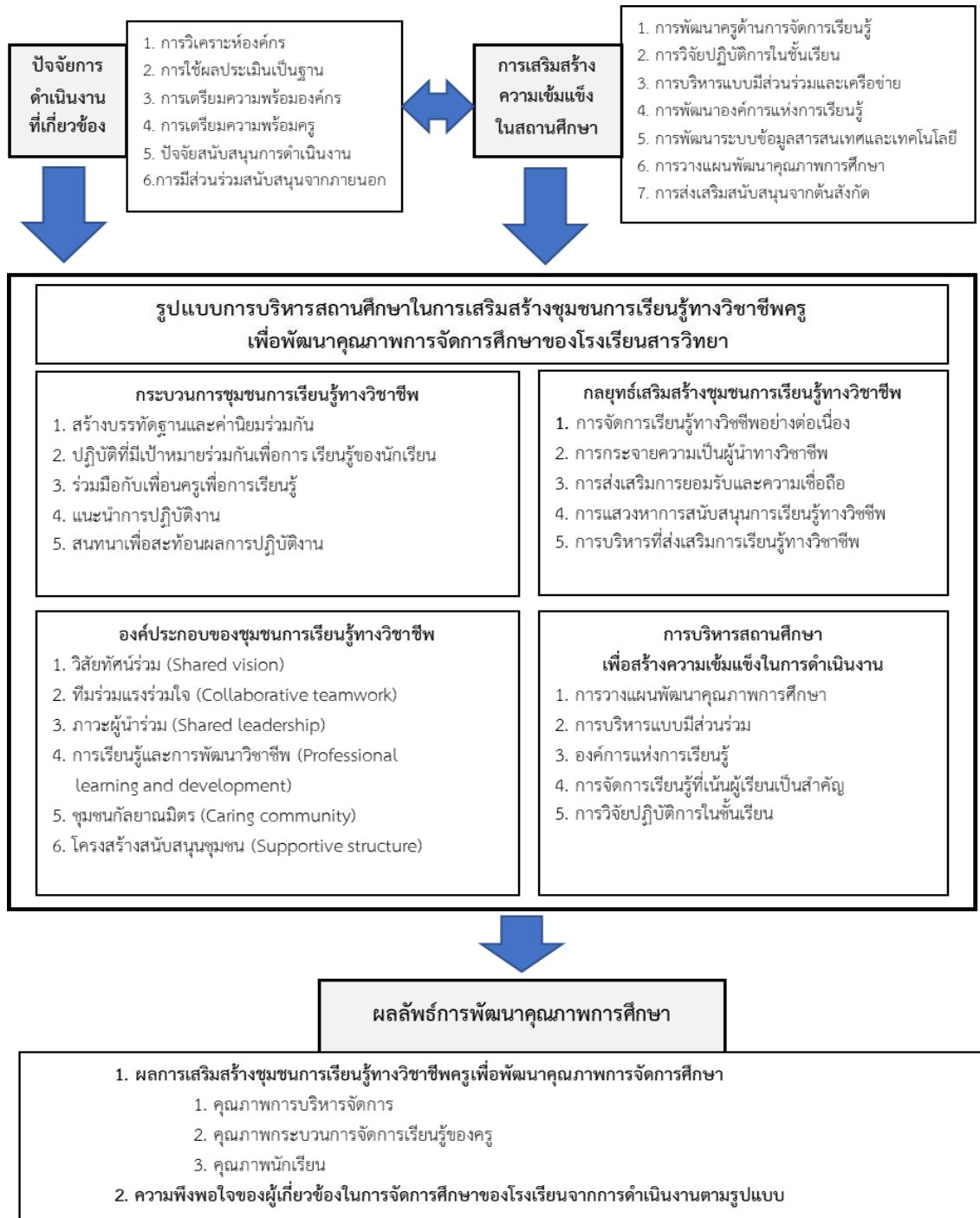
6. กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถอดบทเรียน และยกย่องเชิดชูเกียรติ การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

6.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Show & Share) การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

6.2 ยกย่องเชิดชูเกียรติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีกระบวนการดำเนินการที่ดีสามารถเป็นแบบอย่างได้ และเผยแพร่ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

จากการดำเนินการอย่างเป็นระบบในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา สามารถสรุปเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ได้ดังนี้

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

คำอธิบาย

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

โรงเรียนสารวิทยาได้สร้างความตระหนักแก่บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจหลักและขอบข่ายการดำเนินงานจัดการศึกษาทั้งระบบในโรงเรียน อันจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นในคุณภาพการจัดการศึกษาแก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษา ทั้งด้านการบริหารจัดการที่ดี ด้านการพัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ และการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อผลลัพธ์สุดท้ายที่เกิดกับผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีความสามารถพึ่งตนเองได้ จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ ให้เต็มตามศักยภาพที่ตนมีอยู่ และมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้เรียนให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพให้ มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม ความรับผิดชอบต่อสังคมพร้อมทั้งรับการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าของโลก สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่ดีดังที่กล่าวมานั้น จำเป็นที่ครูผู้สอนต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น โรงเรียนสารวิทยาจึงได้ดำเนินการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งถือเป็นแนวทางปฏิบัติการศึกษาที่เริ่มต้นจากครู ที่รับผิดชอบต่อศิษย์ที่รวมตัวกันเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ดังภาพที่ 3 ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1.1 การวิเคราะห์องค์กร
- 1.2 การใช้ผลประเมินเป็นฐาน
- 1.3 การเตรียมความพร้อมองค์กร
- 1.4 การเตรียมความพร้อมครู
- 1.5 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน

1.6 การมีส่วนร่วมสนับสนุนจากภายนอก

องค์ประกอบที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 2.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน
- 2.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย
- 2.4 การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้
- 2.5 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี
- 2.6 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.7 การส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู ประกอบด้วย

- 3.1 สร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน
- 3.2 ปฏิบัติที่มีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของนักเรียน
- 3.3 ร่วมมือกับเพื่อนครูเพื่อการเรียนรู้
- 3.4 แนะนำการปฏิบัติงาน
- 3.5 สนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน

องค์ประกอบที่ 4 กลยุทธ์เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

- 4.1 การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
- 4.2 การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ
- 4.3 การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือ
- 4.4 การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
- 4.5 การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย

- 5.1 วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision)
- 5.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ (Collaborative teamwork)
- 5.3 ภาวะผู้นำร่วม (Shared leadership)
- 5.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ (Professional learning and development)
- 5.5 ชุมชนกัลยาณมิตร (Caring community)
- 5.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน (Supportive structure)

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- 6.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
- 6.3 องค์การแห่งการเรียนรู้
- 6.4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 6.5 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย

- 7.1 ผลการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
 - 1) คุณภาพการบริหารจัดการ
 - 2) คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู
 - 3) คุณภาพนักเรียน

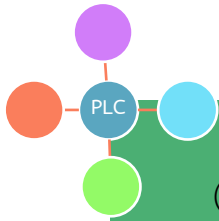
7.2 ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจากการดำเนินงานตามรูปแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

สมาชิกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาเพื่อการพัฒนาคุณภาพ

การดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา รวมถึงสมาชิกของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน ที่มีส่วนสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สมาชิกดังกล่าวประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก รวมถึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ดังภาพที่ 2 ดังนี้

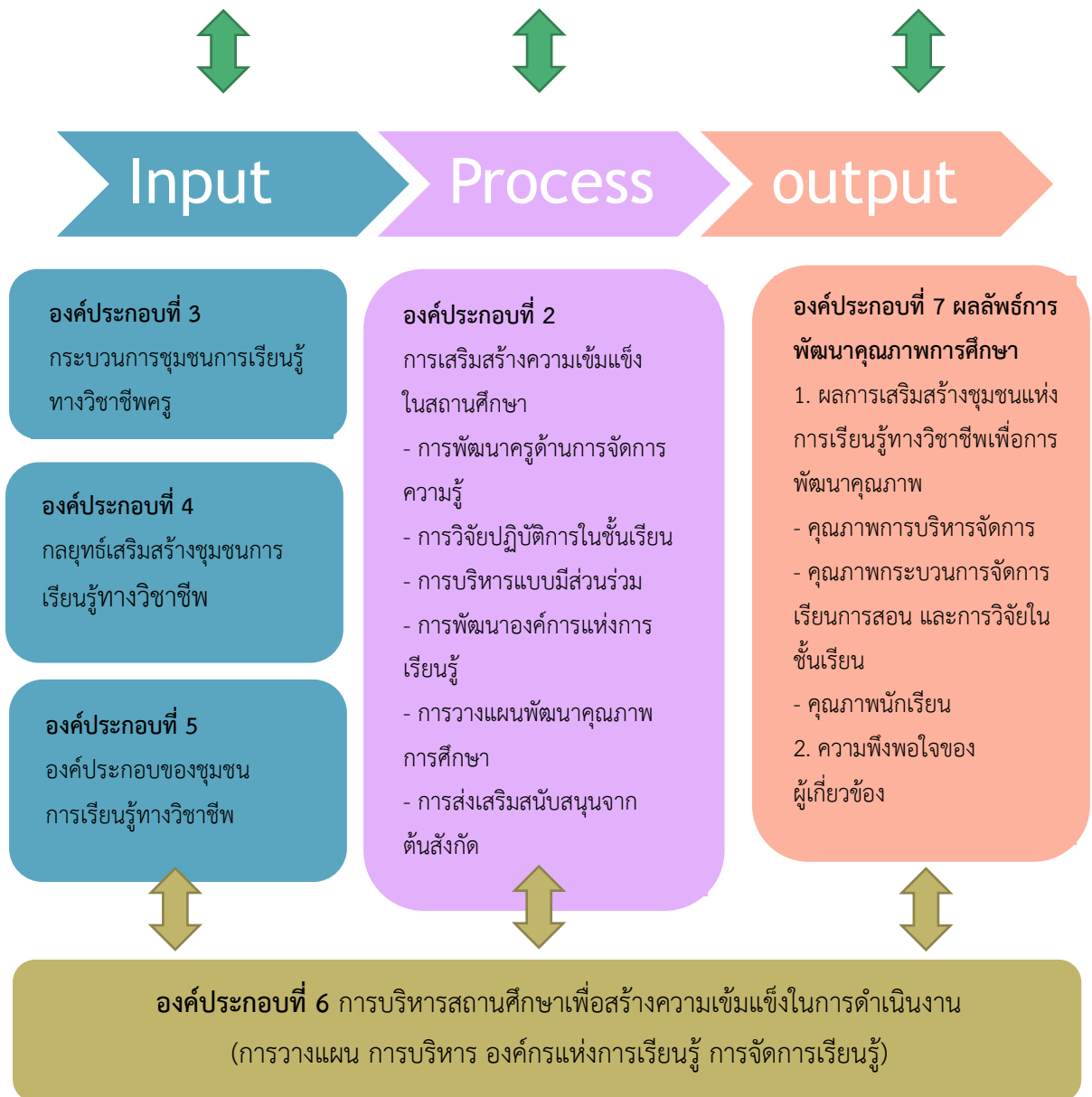

ภาพที่ 2 สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

(การวิเคราะห์องค์กร, การใช้ผลประโยชน์เป็นฐาน, การเตรียมความพร้อมองค์กร, การเตรียมความพร้อมครู, ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน, การมีส่วนร่วมสนับสนุนจากภายนอก)

ภาพที่ 3 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง

1.1 การวิเคราะห์องค์กร โรงเรียนสารวิทยาได้ทำการวิเคราะห์องค์กร โดยใช้แนวคิดทฤษฎีระบบ (System approach) ของ Robert G. Owens (1998: 64) ที่ได้เสนอทฤษฎีระบบสังคม ชื่อว่า "Sociotechnical systems theory" มาอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบ ซึ่งถือว่าองค์การทางการศึกษาเป็นระบบ ๆ หนึ่งโดยอยู่ภายในระบบใหญ่ที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี โดยระบบของโรงเรียนสารวิทยา ประกอบด้วย

1) ปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ความรู้ที่มีอยู่ของสังคม ชุมชน ค่านิยม เป้าหมายที่ต้องการ บุคลากร และงบประมาณ

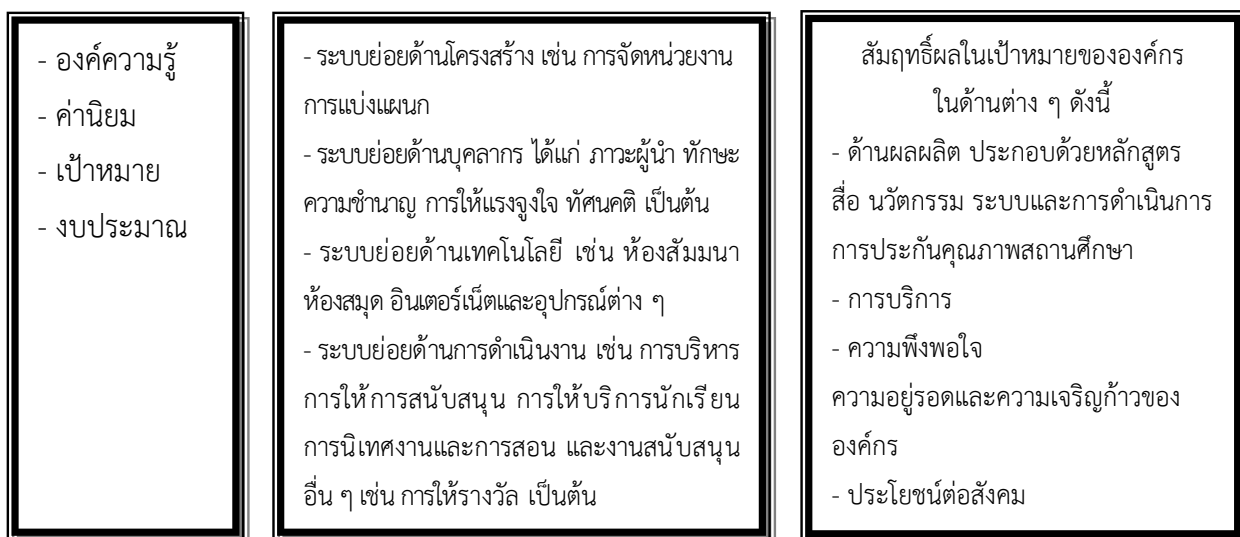
2) กระบวนการ (Process) ของระบบย่อยต่าง ๆ ได้แก่ ระบบย่อยด้านโครงสร้าง ระบบย่อยด้านบุคลากร ระบบย่อยด้านเทคโนโลยี และระบบย่อยด้านการดำเนินงาน เป็นต้น

3) ผลผลิต (Outputs) ที่กลับคืนสู่สิ่งแวดล้อม ชุมชนหรือสังคม ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูและนักเรียนที่มีความรู้ ความสามารถ ตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียน

**“โรงเรียนสารวิทยามีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล ก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี
สิ่งแวดล้อมดี ผู้เรียนมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข”**

องค์กรเป็นระบบเปิดที่ประกอบด้วยระบบย่อยต่าง ๆ ที่สัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อ กันและกัน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอก ดังภาพที่ 4 ต่อไปนี้

ปัจจัยนำเข้าจากสังคม → กระบวนการทางการศึกษา → ผลผลิตสู่สังคม

ภาพที่ 4 ภาพแสดงถึงโรงเรียนสารวิทยาในฐานะระบบ

หากพิจารณาโรงเรียนสารวิทยาตามแนวคิดทฤษฎีระบบ (System approach) ของ Robert G. Owens พบว่า โรงเรียนสารวิทยาประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญภายใน 4 ประการ ดังนี้

1) งาน (Task) ซึ่งมีจำนวนมากภายในโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการ เพื่อบรรลุเป้าหมายของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหาร การบริการนักเรียน เป็นต้น

2) โครงสร้าง (Structure) ที่ทำให้องค์กรดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ และมีเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง โครงสร้างจะกำหนดรูปแบบของหน้าที่ บทบาท เครือข่าย การสื่อสารที่แสดงให้เห็นถึงทิศทางการสื่อสารและการตัดสินใจ นอกจากนี้โครงสร้างยังกำหนดระบบการไหลของงาน

3) ทรัพยากรด้านเทคโนโลยี (Technological resources) เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะฮาร์ดแวร์ เช่น คอมพิวเตอร์ หนังสือและซอ์ล็กกล้องโทรทัศน์อิเล็กทรอนิกส์เท่านั้น แต่ยังรวมถึงโครงการใหม่ๆ เช่น วิธีการที่เป็นระบบ ลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ หรือการออกแบบวิธีการที่เป็นนวัตกรรมทั้งหลายที่ใช้ในการแก้ปัญหา

เพื่อการบรรลุการดำเนินงานขององค์กร แผนการสอนของครู ตารางการจัดเวลาเรียน และคู่มือการใช้หลักสูตร คือตัวอย่างของเทคโนโลยีในองค์กรทางการศึกษา

4) คน (People) หรือทรัพยากรมนุษย์ที่มีส่วนสนับสนุนให้องค์กรบรรลุผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ขององค์กร

1.2 การใช้ผลประเมินเป็นฐาน การใช้ผลการประเมินเป็นฐานเป็นการนำผล หรือสารสนเทศที่ได้จากการประเมิน มาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงาน หรือนโยบายในการทำงาน ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้ตัดสินใจมีการวางแผน ติดตาม หรือตัดสินใจอย่างหนึ่งในการดำเนินงาน กล่าวได้ว่าการใช้ผลการประเมินก่อให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของหน่วยงาน ดังนั้น โรงเรียนสารวิทยาจึงนำผลการประเมินทั้งผลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน และผลการประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้จากหน่วยงานกลาง ซึ่งเป็นกลไกการตรวจสอบติดตาม และเชื่อถือได้มาพัฒนาปรับปรุงการบริหาร การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยโรงเรียนสารวิทยาได้กำหนดการวิเคราะห์ผลการประเมินที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ดังนี้

1) การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ปัญหา ความต้องการจำเป็นของโรงเรียน นักเรียนและชุมชน

2) การวิเคราะห์ผลการประเมินระดับชั้นเรียนและระดับโรงเรียน ผลการประเมินภายในและภายนอก การประเมินผลสัมฤทธิ์ระดับชาติและการประเมินอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3) การวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความสอดคล้องกับสภาพโรงเรียนและท้องถิ่น

1.3 การเตรียมความพร้อมองค์กร

1) โรงเรียนสารวิทยาได้ดำเนินการที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ราชการ โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ผู้รับผิดชอบและมอบหมายงานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม

- 2) โรงเรียนมีการจัดระบบการบริหารจัดการระบบงานภายในให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ว่าด้วยการกระจายอำนาจ
- 3) โรงเรียนมีการวัดผลและประเมินผลที่มีมาตรฐานจากส่วนกลาง โดยเน้นการวัดความรู้ ความเข้าใจและทักษะกระบวนการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับแนวคิดและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21
- 4) โรงเรียนมีการพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียนที่มุ่งสู่ความเป็นครู มืออาชีพ เพียบพร้อมทั้งจิตวิญญาณของความเป็นครูและจรรยาบรรณวิชาชีพครู
- 5) โรงเรียนมีแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่จำเป็นในยุคดิจิทัล (วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เทคโนโลยี สารสนเทศ ภาษา)
- 6) โรงเรียนมีการส่งเสริมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร มาใช้ในการบริหารจัดการและจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 7) โรงเรียนมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้และทักษะที่จำเป็น โดยใช้หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล สเต็มศึกษา และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning
- 8) โรงเรียนมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและทักษะในการแก้ไขปัญหา
- 9) โรงเรียนมีการนำผลการประเมินที่ผ่านมา มาศึกษา วิเคราะห์ เพื่อปรับเปลี่ยน อัตลักษณ์ (Identity) จุดเน้น (Reorientation) ของโรงเรียน เพื่อรองรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 21
- 10) โรงเรียนมีการวางแผนไว้ล่วงหน้าในการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพ ทั้งภายในและภายนอกมีการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน การศึกษามูลนิธิมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันในทุกชั้นตอน

- 11) โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอย่างเพียงพอ เกิดความคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิด/ ทักษะแห่งศตวรรษ ที่ 21
- 12) โรงเรียนมีการบริหารโครงการได้อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาระยะ 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบพร้อมทั้งมีการรายงานต่อสาธารณชนได้อย่างน่าเชื่อถือ
- 13) โรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยการ เพิ่มเติมทักษะชีวิตและทักษะที่จำเป็นให้สอดคล้องกับพลวัตที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21
- 14) โรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็น เครื่องมือ/สื่อในการจัดการเรียนการสอน
- 15) โรงเรียนมีการพัฒนาองค์กรเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ทันยุค ทันสมัย และทันต่อ การเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21
- 16) สถานศึกษามีการบริหารจัดการแบบพอประมาณ สร้างความสมดุลในการ บริหารงานภายในโรงเรียน ไม่มุ่งเน้นงานไปอย่างใดอย่างหนึ่งมากเกินไป
- 17) โรงเรียนมีการวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับงานด้านอาคารสถานที่ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมรวมทั้งด้านกายภาพของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมและ แหล่งเรียนรู้ให้มีความพร้อมกับพลวัตแห่งศตวรรษที่ 21
- 18) โรงเรียน มีการสร้างแบรนด์ (Brand) ของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม จัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความจงรักภักดีของบุคลากรที่มีต่อสถานศึกษา
- 19) โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดของคุณภาพการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา
- 20) โรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Long-life Learning)

ภายในโรงเรียนมีความยืดหยุ่น จัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความทันสมัย สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา

1.4 การเตรียมความพร้อมครู

- 1) สร้างและบูรณาการความรู้ได้ ครูจะต้องสามารถบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ที่มีมาใช้ในการสร้างสรรค์และพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ
- 2) มีความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ครูจะต้องสอนให้เด็กมีทักษะกระบวนการคิด โดยสามารถคิดวิเคราะห์ในเรื่องต่าง ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นประโยชน์
- 3) มีวิสัยทัศน์และตักมลิกทางความคิดเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน ครูจะต้องเป็นคนมีวิสัยทัศน์ เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้แบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนตักมลิกทางความคิดได้ด้วยตัวเอง และมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน
- 4) ครูต้องรู้และเข้าใจเทคโนโลยีใหม่ มีทักษะใหม่ ๆ พร้อมทั้งชี้แนะข้อดีข้อเสียให้ผู้เรียนได้ ครูจะต้องสามารถใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการศึกษาได้หลากหลาย และสามารถชี้ให้ผู้เรียนเห็นถึงข้อดีข้อเสีย และการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
- 5) มีทักษะการสอนผู้เรียนให้เติบโตเต็มศักยภาพและสร้างผลงานใหม่ ๆ ครูจะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนตามวัยและให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ และเน้นให้ผู้เรียนเปลี่ยนจากเป็นผู้รับกลายเป็นผู้พัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งใหม่
- 6) ต้องเข้มแข็งในจรรยาบรรณ คุณธรรม จริยธรรม และชักชวนให้คนอื่น ๆ ทำเพื่อสังคม ครูจะต้องยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ รักษาคุณธรรมจริยธรรมและเป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ช่วยให้สมาชิกในสังคมนั้น ๆ มีแนวทางในการปฏิบัติตนเองและสังคมที่เหมาะสม
- 7) มีบทบาทนำด้านการสอนและวิชาชีพ พัฒนาคุณภาพของโรงเรียนและในวิชาชีพ ร่วมกับผู้บริหารมากขึ้น ครูจะต้องมีบทบาทต่อการส่งเสริม พัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้และวิชาชีพในโรงเรียนร่วมกับบุคลากร ผู้บริหารและชุมชน

1.5 ปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงาน

1) โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 ที่ระบุว่าผู้ที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพครูต้องมีความรู้และสมรรถนะตามมาตรฐานความรู้ ด้านการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน ซึ่งลักษณะเด่นของการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน คือ การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนจะมีลักษณะเป็นวงจรเรียกว่า วงจรการปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นหลักการวิจัยและพัฒนาที่ทำอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยครูผู้สอนพัฒนานวัตกรรมไปทดลองใช้ ประเมินและพัฒนานำไปใช้ทดลอง ประเมินและพัฒนากลับไปทดลองซ้ำใหม่ โดยเป้าหมายของครูผู้ทำวิจัยคือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

2) การพัฒนาครูถือปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานในโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยพัฒนาให้ครูมีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การสร้างสื่อและนวัตกรรมการสอน และการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ของนักเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การนิเทศทางการศึกษา การจัดการความรู้ และการพัฒนารูปแบบการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอน โดยดำเนินงานอย่างสอดคล้องกันและมีความเหมาะสมกับความเป็นไปได้ของบริบทของสถานศึกษา

3) การสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยวิธีที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่น การพัฒนาบุคลากร การใช้กระบวนการนิเทศภายใน การติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน การทำงานเป็นทีม การพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ ข้อมูลสารสนเทศ กระบวนการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม การระดมทรัพยากรและสรรพกำลังจากชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ในชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ และการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.6 การมีส่วนร่วมสนับสนุนจากภายนอก กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน สมาคมศิษย์เก่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมดำเนินงานกับโรงเรียน ดังนี้

1) ร่วมคิด เป็นการร่วมวางแผนและดำเนินการในการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ สภาพการ

ดำเนินงานด้านบริหาร การจัดแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพทางภูมิศาสตร์หรือบริบทของชุมชน การปกครอง อาชีพ สภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่น ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณี และค่านิยมของท้องถิ่น

2) ร่วมกำหนดนโยบาย เป้าหมาย จุดเน้นของหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นตามสภาพจริง

3) ร่วมส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างมีอาชีพเสนอความคิดเห็นพัฒนาเชิงวิชาการสนับสนุน หรือระดมทุนทรัพย์ เพื่อการพัฒนาสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ติดตามการใช้งบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษา

4) ร่วมพัฒนาสภาพแวดล้อมสถานที่ของโรงเรียนและให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อ/ อุปกรณ์แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการจัดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง

5) ติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และสามารถนำสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่องเป็นระบบ บ่งบอกถึงความเป็นตัวตนของสถานศึกษาได้ชัดเจนตามสภาพจริง

องค์ประกอบที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในสถานศึกษา

2.1 การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูนั้นมีหลายรูปแบบ โดยเฉพาะการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) ในการจัดการและการเรียนรู้ควบคู่กับการทำวิจัยในชั้นเรียน มีความสำคัญมากในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยเฉพาะการสร้างความสำเร็จในวิชาชีพด้วยการให้ ใจ ให้ใจ ร่วมใจ ตั้งใจ และเปิดใจการพัฒนาครูในวัยผู้ใหญ่ จึงต้องใช้หลากหลายวิธีการและรูปแบบ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนการสอน โดยโรงเรียนสาธิตวิทยาได้ใช้รูปแบบการพัฒนาครู 5 รูปแบบ คือ

1) รูปแบบการพัฒนาที่เกิดจากความต้องการของครูเอง (Individually guided)

- 2) รูปแบบการสังเกตและการประเมิน (Observation and assessment) โดยให้โอกาสครูได้สังเกตและมีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) กับเพื่อนครูคนอื่น ๆ
- 3) รูปแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา (Involvement in development process)
- 4) รูปแบบการฝึกอบรม (Training) เป็นรูปแบบที่ใช้กันมายาวนาน และใช้กันค่อนข้างมาก แต่ก็มีลักษณะเป็นการถ่ายทอดความรู้ (Transforming)
- 5) รูปแบบการสืบเสาะค้นหา (Inquiry) ซึ่งอาจใช้ได้กับทั้งรายบุคคลหรือกับรายกลุ่ม โดยอาจใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action-based research) หรืออาจใช้วิธีการวงจรคุณภาพ (Quality circles) หรืออาจใช้วิธีการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total quality management) เป็นต้น

การพัฒนาครูด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู (PLC) เป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญและเหมาะสมกับครูในการพัฒนาตามยุคสมัยนี้ ด้วยเทคนิคและยุทธวิธีที่ช่วยให้ครูได้มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้จัดกลุ่มเองตามความสมัครใจในการพัฒนา แก้ไขปัญหาและในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเชิงปฏิบัติและแก้ไขปัญหาในชั้นเรียน โดยเป็นการร่วมพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และช่วยให้ครูผู้สอนไม่โดดเดี่ยวในการพัฒนาผู้เรียน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น จากในโรงเรียนสู่นอกโรงเรียนและเกิดเป็นเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับเชิงองค์ความรู้ที่เป็นแก่นของความรู้ และเกิดการพัฒนาในทุกระดับองค์กรและส่วนงานการศึกษา

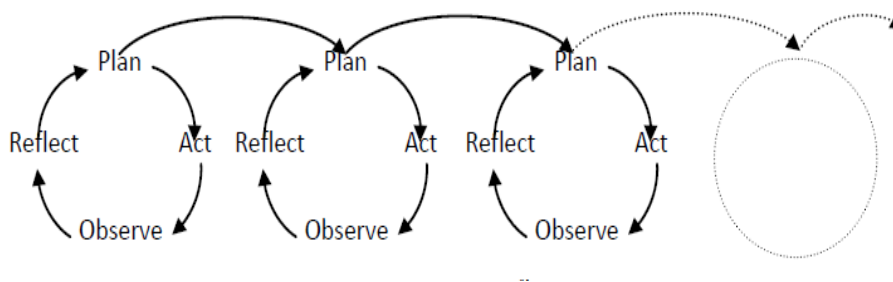
2.2 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ของครูผู้สอนโรงเรียนสารวิทยามีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การวางแผน (Plan) หลังจากทิววิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งก็คือขั้นตอนการเขียนโครงร่างงานวิจัย
- 2) การปฏิบัติการ (Act) เป็นการปฏิบัติการวิจัยตามแผน หรือโครงร่างที่กำหนด

3) การสังเกต (Observe) เป็นการบันทึกข้อมูล หรือสังเกตผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน เช่น การบันทึกสนาม แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสำรวจรายการ การบันทึกเสียง การใช้สังคมมิติ

4) การสะท้อนผล (Reflect & Revise) การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน ให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์ วิจารณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานต่อไป

การวิจัยในชั้นเรียนจะต้องดำเนินการตามวงจร PAOR หลายรอบ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ที่สุด ดังแผนภาพที่ 5 แสดงวงจรปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียน: PAOR

ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงวงจรปฏิบัติการการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนสารวิทยา: PAOR

2.3 การบริหารแบบมีส่วนร่วมและเครือข่าย การปฏิบัติงานในทุกหน่วยงาน มีการสื่อสาร การประสานงานและการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญของการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารจากบนลงล่าง ล่างขึ้นบน ย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจที่ดีมีเหตุผล และนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จ เนื่องด้วยการอยู่ร่วมกันของคนต้องอาศัยหลักการพื้นฐาน โรงเรียนสารวิทยาจึงให้ความสำคัญในการสร้างบรรยากาศของการทำงานที่มีความเป็นกันเอง อบอุ่น มีความกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ ทุกคนช่วยกันทำงานอย่างจริงจังและจริงใจ สมาชิกทุกคนในทีม มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซื่อสัตย์ต่อกันและสื่อสารกันอย่างเปิดเผย มีการมอบหมายงานอย่างชัดเจน สมาชิกทีมงานเข้าใจวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และยอมรับภารกิจหลักของทีมงาน และสมาชิกแต่ละคนเข้าใจและปฏิบัติตามบทบาทของตน และเรียนรู้เข้าใจในบทบาทของผู้อื่นในทีม ทุกบทบาทมีความสำคัญรวมทั้งบทบาทในการช่วยรักษาความเป็นทีมงานให้มั่นคง เช่น การประนีประนอม การอำนวยความสะดวก การให้กำลังใจ เป็นต้น โดยโรงเรียนสารวิทยา ได้กำหนดกลยุทธ์ในการสร้างทีมงาน ดังนี้

1) **ร่วมใจ (Heart)** หมายถึง ความรู้สึกของสมาชิกศรัทธาในโรงเรียน ในภาระหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ศรัทธาในทีมงานและหัวหน้าทีมว่าเป็นพวกเดียวกัน หรือที่เรียกว่า Feel like a team มีความเอื้อเฟื้อห่วงใยซึ่งกันและกัน มีความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเกิดความไว้วางใจต่อกัน

2) **ร่วมคิด (Head)** หมายถึง การใช้ความคิด เหตุผลให้เพื่อนร่วมงานเชื่อมั่นว่าทำแล้วดี มีประโยชน์ต่อตัวเองและต่อองค์กร โดยช่วยกันระดมสมอง กำหนดเป้าหมาย วางแผน แบ่งงาน แบ่งหน้าที่ หรือที่เรียกว่า Think like a team การทำงานก็จะราบรื่น เมื่อสมาชิกในทีมมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน

3) **ร่วมทำ (Hand)** หมายถึง การร่วมมือ ลงมือทำงานซึ่งได้มีการวางแผนไว้ หน้าที่ใครก็รับไปทำ หรือที่เรียกว่า Work like a team ซึ่งทุกคนมีพันธสัญญาที่จะต้องทำตามแผน เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการคิดร่วมกันของทุกคน

นอกจากนี้ในกระบวนการหรือวิธีการทำงาน มีสิ่งสำคัญที่ต้องตระหนัก และให้ความสำคัญ ได้แก่

1) การสื่อความ การสร้างทีมงานต้องอาศัยบรรยากาศ การสื่อความที่ชัดเจนเหมาะสม ซึ่งจะทำให้ทุกคนกล้าที่จะเปิดใจ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนเกิดความเข้าใจ และนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพ

2) การตัดสินใจ การสร้างทีมงานต้องใช้การตัดสินใจร่วมกัน เมื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมแสดงความคิดเห็น และร่วมตัดสินใจแล้ว สมาชิกย่อมเกิดความผูกพันที่จะทำในสิ่งที่ตนเองได้มีส่วนร่วมตั้งแต่ต้น

3) ภาวะผู้นำ การสร้างทีมงานควรส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความเป็นผู้นำ ซึ่งไม่ใช่การผลัดกันเป็นหัวหน้า เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น เพื่อให้ทุกคนเกิดความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับ จะได้รู้สึกว่าการทำงานเป็นทีมนี้มีความหมาย และปรารถนาที่จะทำอีก

4) การกำหนดกติกา หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่จะเอื้อต่อการทำงานร่วมกัน ให้บรรลุเป้าหมาย เปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วม ในการกำหนดกติกา หรือกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ร่วมกัน

5) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของทีม กำหนดให้มีการประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ในรูปแบบทั้งไม่เป็นทางการและเป็นทางการ โดยสมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงาน ทำให้สมาชิกได้ทราบความก้าวหน้าของงาน ปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งพัฒนากระบวนการทำงาน หรือการปรับปรุงแก้ไขร่วมกัน ซึ่งในที่สุดสมาชิกจะได้ทราบว่าผลงานบรรลุเป้าหมาย และมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใด

6) การพัฒนาทีมงานให้เข้มแข็ง โดยการพัฒนาศักยภาพทีมงาน ด้วยการสร้างแรงจูงใจทางบวก สมาชิกความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการจัดกิจกรรมสร้างพลังทีมงาน เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีการให้รางวัล สนับสนุนการให้รางวัลแก่การทำงานเป็นทีม ในลักษณะที่วางอยู่บนพื้นฐานการให้รางวัลกับกลุ่ม

2.4 การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนสารวิทยาได้พัฒนาโรงเรียน ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้ผสมผสานแนวคิดทั้งหมดไว้ด้วยกัน สามารถแบ่งเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

2.4.1 การสร้างบรรยากาศแบบเปิดให้สมาชิกในองค์การได้มีโอกาสทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

2.4.2 ทำการพัฒนาวิสัยทั้ง 5 ประการ แก่สมาชิกทุกคนในองค์การ เพื่อเป็นการปรับพื้นฐานวิธีการคิดและวิธีการปฏิบัติต่อตนเองและต่อองค์การ โดยวิสัยทั้ง 5 ประการ ประกอบด้วย

1) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ (Personal mastery) บุคลากรขององค์การเป็นรากฐานขององค์การแห่งการเรียนรู้ โดยมีคุณลักษณะที่เรียกว่า Human mastery คือเป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้น สนใจและใฝ่หาที่จะเรียนรู้อยู่เสมอต่อเนื่อง มีความปรารถนาที่จะเรียนรู้เพื่อเพิ่มศักยภาพของตน มุ่งสู่จุดหมายและความสำเร็จที่กำหนดไว้

2) การมีแบบแผนความคิด (Mental models) คือการที่บุคลากรในองค์การรับรู้และเข้าใจงานที่ทำแบบองค์รวม สามารถเชื่อมโยงตำแหน่งที่ตนอยู่กับภาพรวมทั้งหมดได้ เข้าใจชัดเจนในแบบแผนความคิดความเชื่อที่ดี ส่งผลต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน เพื่อพัฒนาความคิดความเชื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยองค์การจะต้องสนับสนุน และสร้างให้คนในองค์การมีการฝึกตนเองให้เป็นคนที่ใฝ่เรียนรู้

3) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared vision) เป็นการสร้างทัศนคติของความ ร่วมมือกันอย่างยืดยาวของบุคลากรในองค์กร สร้างความตระหนัก และความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นขององค์กรให้เกิดการยอมรับ ยินยอมพร้อมใจและให้ข้อผูกพันต่อจุดมุ่งหมาย ในการดำเนินงานภายใต้จุดหมายเดียวกัน เป็นการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันและมีการสื่อสารให้รับรู้ ในทุกระดับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

4) การเรียนรู้เป็นทีม (Team learning) เป็นการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิก โดยอาศัยความรู้และความคิดของสมาชิกในกลุ่มมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อพัฒนาความรู้และ ความสามารถของทีมให้เกิดขึ้น จนเกิดเป็นความคิดร่วมกันของกลุ่ม และกลุ่มควรลดสิ่งที่ก่อให้เกิด อิทธิพลครอบงำแนวความคิดของสมาชิก พร้อมทั้งกระตุ้นให้กลุ่มมีการสนทนาและอภิปราย อย่างกว้างขวางเพื่อไปสู่เป้าหมายขององค์กร

5) การคิดอย่างเป็นระบบ (System thinking) เป็นส่วนสำคัญต่อการสนับสนุน ให้เกิดการเรียนรู้และนำมาซึ่งการพัฒนาแบบยั่งยืนขององค์กร เป็นการมองเห็นความสัมพันธ์ซึ่งกันและ กันในรูปแบบที่ไม่หยุดนิ่งและไม่มองแบบแยกส่วน จุดสำคัญของความคิดเชิงระบบ ก็คือ ข้อมูลย้อนกลับ การเรียนรู้จากประสบการณ์และจากคนอื่น ๆ ซึ่งการปฏิสัมพันธ์ที่ว่าจะเกิดขึ้นทุกส่วนที่ประกอบกัน เป็นระบบขององค์กร

2.4.3 ทำการพัฒนาองค์การเรียนรู้ในระดับองค์กร คือ การสร้างระบบโครงสร้าง พื้นฐานและระบบงานต่าง ๆ ให้พร้อมต่อการเรียนรู้

2.4.4 ทำการพัฒนาตัวผู้นำให้เกิดทักษะต่าง ๆ ต่อการเป็นผู้นำที่มีความเป็นเลิศ

2.4.5 กำหนดรูปแบบของการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคล และส่วนร่วม ในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบ

2.4.6 กำหนดมาตรการในการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะ เข้าสู่การปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยเป็นลักษณะของงานที่ทำหายและการสนับสนุน

2.4.7 พัฒนาและส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีม โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ

2.5 การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี โรงเรียนสารวิทยาได้จัดโครงสร้างและระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินงานจัดระบบสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมเป็นปัจจุบัน สะดวกต่อการเข้าถึงและการให้บริการหรือการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาการเรียนการสอน โดยดำเนินงาน ดังนี้

- 1) คัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีหน้าที่จัดทำข้อมูลตามระบบการใช้โปรแกรมสารสนเทศให้เข้ารับการอบรมในโปรแกรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น บุคลากรในด้านนี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบและมีความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) จัดให้มีระบบติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำเนินการกรอกข้อมูลและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
- 3) ให้การสนับสนุนบุคลากรในสถานศึกษาให้ได้รับการอบรมพัฒนาทักษะด้านการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 4) กำหนดบุคลากรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลสารสนเทศที่ทางสถานศึกษาได้จัดทำขึ้นก่อนนำไปใช้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อภาพพจน์ของโรงเรียน
- 5) สนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีความรู้และสามารถสืบค้นข้อมูลสารสนเทศที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นได้ด้วยตนเอง โดยมีการจัดทำห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ไว้ให้บริการและให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำข้อมูลสารสนเทศในด้านต่าง ๆ เป็นผู้แนะนำขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศ
- 6) จัดตั้งคณะทำงานเฉพาะเพื่อความคล่องตัวและประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และกำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้ชัดเจน เพื่อเป็นเข็มทิศให้แก่ผู้รับผิดชอบ

7) จัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน ICT ที่เพียงพอ บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ความจำเป็น ทันสมัยและคุ้มค่าต่อการลงทุน

8) ระบบจัดการสารสนเทศ โดยการจัดหาและพัฒนาระบบจัดการสารสนเทศที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะงานและนโยบายของสถานศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดที่ว่า ดูดี ทันสมัยและง่ายต่อการใช้งาน

9) การพัฒนาสมรรถนะครูด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย ทักษะพื้นฐานการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบ พัฒนา และวิจัยสื่อ นวัตกรรมการสอนด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสืบค้นแหล่งเรียนรู้ในอินเทอร์เน็ตและทักษะการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการเรียนการสอน อีกทั้งการดำเนินงานต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ ต้องการของครู การพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ของครู และการสนับสนุนที่เหมาะสมกับเวลาและ สถานที่ที่ครูต้องการ

10) จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ในการ จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสะดวกในการเข้าถึงเทคโนโลยี สารสนเทศ สร้างระบบบริการที่เอื้อแก่ผู้เรียนทั้งเวลาและสถานที่ส่งเสริมและเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนได้ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้ สร้างกระบวนการเรียนการสอน โดยให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.6 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนสารวิทยา ประกอบด้วย สารสำคัญ ดังนี้

2.6.1 ภาพรวมของสถานศึกษา (School Profile) เป็นการนำเสนอข้อมูลโดยสังเขป เพื่อแสดงความเป็นมา สภาพปัจจุบันเป็นการนำเสนอข้อมูลโดยสังเขป และทิศทางในอนาคตของ สถานศึกษา

1) ข้อมูลทั่วไปของชุมชน ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์การศึกษา การประกอบ อาชีพ เศรษฐกิจ การปกครอง ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ฯลฯ

2) ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

3) โครงสร้างการบริหารของโรงเรียน แผนภูมิการบริหาร พร้อมทั้งบทบาทหน้าที่

4) โครงการสร้างการจัดการศึกษา ได้แก่ หลักสตรกิจกรรรมที่ใช้ในการจัดการศึกษา กลุ่มเป้าหมายที่ให้บริการ และการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการของชุมชน

5) มาตรฐานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.6.2 ทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่จะมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศ ในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชน ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

ก. วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นเจตนารมณ์หรือความตั้งใจที่กว้าง ๆ ครอบคลุมทุกภารกิจของโรงเรียน มุ่งการคิดไปข้างหน้า แสดงถึงความคาดหวังในอนาคต ข้อความ วิสัยทัศน์ จะสื่อถึงอุดมการณ์ หลักการ ความเชื่อ และอนาคตที่พึงประสงค์ของโรงเรียนและชุมชน ข้อความวิสัยทัศน์จะต้องมีความชัดเจน เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน “โรงเรียนสารวิทยามีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล ก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมดี ผู้เรียนมีคุณธรรม มีจิตสาธารณะ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข”

ข. ภารกิจหรือพันธกิจ (Mission) เป็นข้อความที่แสดงเจตนารมณ์และวิธีการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุถึงวิสัยทัศน์ ซึ่งพันธกิจของโรงเรียนสารวิทยา มีดังนี้

1) พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานสากล มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม รักความเป็นไทย และรับผิดชอบต่อสังคม

2) ส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ

3) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานสากล สู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอย่างยั่งยืน

- 4) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา
- 5) จัดกระบวนการการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลที่หลากหลายอย่างมีคุณภาพ เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน
- 6) พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีระบบตามหลักธรรมาภิบาล
- 7) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
- 8) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสร้างภาคีเครือข่าย เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา

ค. เป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals) เป็นข้อความที่ระบุผลลัพธ์ปลายทาง ที่สถานศึกษาจะดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ ในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดเป้าหมายเพื่อให้ภารกิจที่กำหนดมีความเป็นไปได้และมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โรงเรียนจะต้องกำหนดเป้าหมายที่ครอบคลุมด้านต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของโรงเรียน เช่น ในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ การจัดการ การพัฒนาวิชาชีพ และการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของชุมชน เป็นต้น เป้าหมายที่กำหนดในระดับนี้ เป็นผลลัพธ์ปลายทางที่โรงเรียนคาดหวังจะบรรลุภายในช่วงเวลาที่กำหนด ลักษณะการเขียนยังเป็นผลลัพธ์กว้างๆ

2.6.3 แผนปฏิบัติการประจำปี เป็นแผนที่กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละปี เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะที่กำหนด แผนปฏิบัติการประกอบด้วย รายละเอียดของกิจกรรม หรือขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ผู้รับผิดชอบแต่ละกิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติ งบประมาณ งบประมาณ และแหล่งงบประมาณ รูปแบบการเขียนแผนปฏิบัติการของโรงเรียนสาธิตฯ ใช้เป็นตารางซึ่งจะช่วยให้เห็นความเชื่อมโยง ตั้งแต่เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ มาตรฐานที่เป็นจุดเน้นของการพัฒนา วิธีการประเมินผล ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ผู้รับผิดชอบ งบประมาณในแต่ละกิจกรรม

2.6.4 การระดมทรัพยากร ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องแสดงให้เห็นถึงแหล่งสนับสนุนงบประมาณและสรุปงบประมาณในแผนพัฒนาคุณภาพ ซึ่งจะต้องบอกจำนวนงบประมาณ ที่จะต้องใช้ในแต่ละปี และแหล่งที่สถานศึกษาจะสามารถระดมทรัพยากรและสนับสนุนงบประมาณได้

2.6.5 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่าย โรงเรียนสารวิทยามีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานเครือข่าย และแหล่งวิทยากรภายนอก เพื่อสนับสนุนทางวิชาการ เพื่อการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งควรจะต้องเขียนไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย

ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรในสถานศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนทราบ
2. โรงเรียนได้ศึกษาทบทวน วิเคราะห์ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน
3. โรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา (รวมถึงผู้แทนจากชุมชน) ประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา และแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนด
4. โรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรโดยการยอมรับร่วมกันจากคณะกรรมการสถานศึกษา (ซึ่งมีผู้แทนจากชุมชนร่วมด้วย)
5. ประกาศแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บุคลากรในโรงเรียนและบุคลากรทั่วไป (ในชุมชน) ทราบ

แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มิได้กำหนดตายตัวว่าระยะเวลาของแผนจะครอบคลุมกี่ปี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสถานศึกษาหรือนโยบายของต้นสังกัดที่จะกำหนดกรอบระยะเวลา

ได้ตามความเหมาะสมและวิธีการปฏิบัติของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ซึ่งอาจจัดทำเป็นแผน 1 ปี หรือ 2-3 ปีก็ได้

2.7 การส่งเสริมสนับสนุนจากต้นสังกัด โรงเรียนสารวิทยาได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานต้นสังกัด มีบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกับครูในกรณีพิเศษ กำกับติดตามผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ระหว่างที่ทุกฝ่ายของสถานศึกษาได้ดำเนินงานไป และในขณะเดียวกันก็ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้สำเร็จลุล่วงไป เพื่อให้คุณภาพของนักเรียนเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้เร็วขึ้นและโรงเรียนสามารถขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษา โดยได้กำหนดการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ร่วมกันสร้างความตระหนัก ความเชื่อและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
- 3) รับการนิเทศ กำกับดูแลและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นไปอย่างต่อเนื่อง
- 4) ร่วมศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กิจกรรม/รูปแบบและเทคนิค นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีประสิทธิภาพทั้งในและต่างประเทศ
- 5) ให้ความร่วมมือในการดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาทั้งในด้านคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบเพื่อร่วมมือกันพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

6) ศึกษาเอกสารแนวทาง/คู่มือการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามที่หน่วยงานต้นสังกัดเผยแพร่ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา

7) จัดสรรทรัพยากร ทั้งงบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็น ความจำเป็นพื้นฐานให้แก่สถานศึกษา และดำเนินงานที่เกี่ยวข้องตามกรอบที่กำหนด

8) ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกปี

9) ร่วมศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัด การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และถอดประสบการณ์เผยแพร่ต่อไป

10) ร่วมวิเคราะห์หาจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาจากการประเมินการจัดการเรียน การสอน แล้วประมวลผลเป็นระบบข้อมูลสารสนเทศ

11) สรุปและเผยแพร่รูปแบบการบริหารสถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการ เรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยาต่อสาธารณชน ต่อ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

12) รับการนิเทศ ติดตามและตรวจสอบเพื่อให้โรงเรียนมีรูปแบบการบริหาร สถานศึกษาในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ที่เข้มแข็งสามารถนำสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างสอดคล้องต่อเนื่อง

13) นำผลการติดตามตรวจสอบมาปรับปรุงรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ในการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ สูงขึ้น และประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่ผลการดำเนินงานหรือความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

กระบวนการดำเนินงานชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนสารวิทยา ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 สร้างบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน โดยผู้บริหารและครูโรงเรียนสารวิทยา ได้อุทิศตนและเวลาในการร่วมวางแผนพัฒนาโรงเรียน แบ่งปันบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความสำเร็จในวิชาชีพกับเพื่อนร่วมงาน ศึกษาและวิเคราะห์วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน พัฒนาตนเองเพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนคู่คิด เครือข่ายหรือสมาคมทางวิชาชีพ ให้เกียรติและไว้วางใจเพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติงานร่วมกัน เคารพในศักดิ์ศรีและความแตกต่างของเพื่อนร่วมงานตลอดจนผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน กระตือรือร้นในการเสาะแสวงหานวัตกรรมการเรียนการสอนจากเพื่อนในโรงเรียนและต่างโรงเรียน มีความรู้สึกที่โรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถเชื่อมโยงการทำงานกับบุคคลอื่นในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม ตระหนักและเห็นความสำคัญของการประเมิน กำกับติดตามเพื่อพัฒนาตนเอง วิชาชีพและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ยอมรับถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียนด้วยการร่วมมือและตั้งใจทำงานที่ตนรับผิดชอบ

3.2 ปฏิบัติงานโดยมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนสารวิทยาได้ร่วมระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วน เพื่อกำหนดเป้าหมายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มศักยภาพ ร่วมจัดกิจกรรมการอบรมปฏิบัติการเพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพรวบรวมและจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสร้างสรรค์ในงาน กิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สร้างสภาพแวดล้อมและบรรยากาศให้ผู้เรียนตื่นตัวที่จะเรียนรู้ ใช้เทคนิควิธีสอนที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียน มีการกำกับติดตามการเรียนรู้และพัฒนาการความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ทำงานวิจัยร่วมกับเพื่อนครู นักวิชาการ นักวิจัยจากหน่วยงานอื่น การทำวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเองเพื่อแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน คุณภาพการจัดการเรียนการสอน การเผยแพร่ผลงานวิจัยในชั้นเรียนแก่เพื่อนครูในโรงเรียน เผยแพร่ และนำเสนอผลงานวิจัยแก่บุคลากรนอกโรงเรียนร่วมจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียน

3.3 ร่วมมือกับเพื่อนครูเพื่อการเรียนรู้ ครูโรงเรียนสารวิทยาร่วมกับเพื่อนครูเรียนรู้และทบทวนการปฏิบัติหน้าที่และการจัดการเรียนการสอน วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนและปรับปรุงแก้ไข พัฒนาสื่อการเรียนการสอน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน เสริมสร้างศักยภาพการประเมินผลที่เหมาะสมกับพฤติกรรมผู้เรียน พัฒนาเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประเมินความสำเร็จของเทคนิค วิธีสอนจากผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ปรับปรุงและพัฒนาเทคนิควิธีสอนให้สามารถนำไปปฏิบัติให้ครอบคลุมทั้งโรงเรียน ใช้กลยุทธ์เทคนิค

วิธีการบริหารที่ทันสมัยเพื่อให้โรงเรียนและทีมงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนด พุดคุยและสะท้อนแนวคิดที่หลากหลายในการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด แสดงความรับผิดชอบต่อผลงานเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติงานของโรงเรียนและทีมงานให้มีประสิทธิภาพ

3.4 แนะนำการปฏิบัติงาน ครูโรงเรียนสารวิทยามีส่วนร่วมในการเรียนรู้การทำงานกับเพื่อนครู การได้รับการฝึกอบรมหรือสอนงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากเพื่อนครูมาแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำราแก่เพื่อนครู ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนตามเพื่อนครูที่มีผลการปฏิบัติที่ดี นำผลการประเมินจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หรือผลสะท้อนจากผู้ปกครองผู้เรียนมาเป็นข้อมูลแลกเปลี่ยนและร่วมเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เพื่อแสวงหาวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่ ๆ เปิดรับแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเปิดโลกทัศน์และสร้างสรรค์องค์ความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มีการประยุกต์ใช้ความรู้จากการปฏิบัติงานการอบรม สัมมนา ศึกษา ดูงานอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผลการพัฒนาผู้เรียนเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาและพัฒนาทั้งในและนอกโรงเรียน รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไว้อย่างเป็นระบบเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาตนเอง สนทนาพุดคุยกับเพื่อนร่วมงานเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการเรียนการสอนเป็นประจำเพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

3.5 สนทนาเพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ในการสนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครูเพื่อสะท้อนประสิทธิภาพของสื่อและวิธีสอนที่ใช้ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสารวิทยารวบรวมด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคในการมอบหมายงานในโรงเรียนร่วมกัน
- 2) ด้านการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมกัน
- 3) ด้านโอกาสและความเท่าเทียมในการเข้าถึงการพัฒนาวิชาชีพทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมกัน
- 4) ด้านความเหมาะสมของระยะเวลาและประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน
- 5) ด้านความชัดเจนและความเหมาะสมของระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน
- 6) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน

7) ด้านคุณภาพผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

8) ด้านความชัดเจนและเหมาะสมของเครื่องมือประเมินคุณภาพผู้เรียน

9) ด้านกระบวนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

10) ด้านความชัดเจนและเหมาะสมในการประเมินผลการจัดการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก

11) ด้านกระบวนการกำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรที่ทุกฝ่ายในโรงเรียนมีส่วนร่วม

องค์ประกอบที่ 4 กลยุทธ์เสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นวิธีการดำเนินงาน ที่คาดว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพของครู เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูผู้สอน โดยกลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนสารวิทยา ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

4.1 การจัดการเรียนรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง เป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ในการพัฒนาทางวิชาชีพ ร่วมกันผ่านกิจกรรมการจัดกิจกรรม การประชุม การฝึกอบรม การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ การสังเกต หรือสำรวจการจัดการเรียนการสอนของเพื่อนครู การใช้คำถามชี้แนะเพื่อให้ครูเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทางวิชาชีพ การชี้แนะ การเป็นครูพี่เลี้ยง การทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนการแลกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ของครูเพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่และเพิ่มพูนประสบการณ์ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

4.2 การกระจายความเป็นผู้นำทางวิชาชีพ เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนในการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้แก่ครูในโรงเรียน ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาทางวิชาชีพของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างอิสระและคล่องตัว ตลอดจนสามารถพัฒนาความเป็นผู้นำของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อยกระดับการปฏิบัติงานสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

4.3 การส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือ ใ่วางใจในการทำงานร่วมกัน เป็นการเสริมสร้างบรรยากาศและวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ส่งเสริมการยอมรับและความเชื่อถือใ่วางใจในการทำงานร่วมกันของครู เพื่อให้ครูสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการช่วยเหลือและเกื้อหนุนซึ่งกันและกันในลักษณะกัลยาณมิตรทางวิชาการ ตลอดจนการพัฒนาการสื่อสารภายในโรงเรียนเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4.4 การแสวงหาการสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นการประสานความร่วมมือและเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ปกครอง องค์กรทางการศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด/เขตพื้นที่ ตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนให้ดียิ่งขึ้น

4.5 การบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หมายถึง การจัดระบบการทำงานและจัดสรรทรัพยากรที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โดยการบริหารที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นระบบตรวจสอบและประเมินผลการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูที่เชื่อมโยงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแม่นยำและเชื่อถือได้ ตลอดจนการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานของครูและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนใ่ว่างชัดเจน

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ปัจจัยสำคัญในการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมหรือบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพของครูเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนสารวิทยา ตามคู่มือการอบรมคณะกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนสารวิทยาได้ใช้เป็นองค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ดังนี้

5.1 วิสัยทัศน์ร่วม เป็นการที่ทีมงานมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริงร่วมกัน เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน ได้แก่ การพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน โดยเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำ

แล้วทำให้ผู้ร่วมงานเห็นวิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละคนในทีมที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน

5.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ เป็นกลุ่มทำงานมีการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน จนเกิดเป้าหมายในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ของทีมงาน และการเรียนรู้ของครูบนพื้นฐานงานที่มีลักษณะต้องมีการคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน ความเข้าใจร่วมกัน ข้อตกลงร่วมกัน การตัดสินใจร่วมกัน แนวปฏิบัติร่วมกัน การประเมินผลร่วมกัน และการรับผิดชอบร่วมกัน จากสถานการณ์ของการปฏิบัติงานจริง

5.3 ภาวะผู้นำร่วม เป็นภาวะที่ผู้นำเป็นผู้สร้างให้เกิดการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเป็นผู้ร่วมขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้ โดยมีผลมาจากการเสริมพลังอำนาจจากผู้นำทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นผู้นำที่เริ่มจากตนเองก่อนด้วยการลงมือทำงานอย่างตระหนักรู้และใส่ใจให้ความสำคัญกับผู้ร่วมงานทุก ๆ คน และเกิดจากภาวะที่ผู้นำกระจายอำนาจ เพิ่มพลังอำนาจซึ่งกันและกันให้สมาชิก มีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็นผู้ร่วมของครู ในการขับเคลื่อนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มุ่งการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักแนวทางบริหารจัดการร่วม การสนับสนุน การกระจายอำนาจ การสร้างแรงบันดาลใจของครู

5.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ เป็นการเรียนรู้ของครูจากการปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงเพื่อพัฒนาวิชาชีพ บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันของสมาชิก มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก ด้วยการแลกเปลี่ยนและแนะนำ การทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งเป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง จากข้างใน หรืออุทิศภาวะความเป็นครูให้เป็นครูที่สมบูรณ์ เป็นการเรียนรู้ตนเอง การรู้จักตนเองของครู เพื่อที่จะเข้าใจมิติของผู้เรียนที่มากกว่าความรู้ แต่เป็นมิติของความเป็นมนุษย์ ความฉลาดทางอารมณ์ จนสามารถมองเห็นธรรมชาติของศิษย์ตนเองอย่างถ่องแท้ สามารถสอนหรือจัดการเรียนรู้โดยยึดการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

5.5 ชุมชนกัลยาณมิตร เป็นกลุ่มคนที่อยู่ร่วมโดยมีวิถีและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันแบบมุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สุขทั้งการทำงานและการอยู่ร่วมกันที่มีลักษณะวัฒนธรรมแบบเปิดเผยที่ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสราภาพ และเป็นพื้นที่ให้

ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ เคารพซึ่งกันและกัน มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทรเป็นพลังเชิงคุณธรรม คุณงามความดีที่สมาชิกร่วมกันทำงานแบบอุทิศตนเพื่อวิชาชีพโดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษาและผู้เรียน

5.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน เป็นการลดความเป็นโครงสร้างการบริหารที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการ แต่ใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทที่ชุมชนมี ลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก จัดสรรปัจจัยสนับสนุนให้เอื้อต่อการดำเนินการของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เช่น เวลา โอกาส สถานที่ ขนาดชั้นเรียน ขวัญกำลังใจ ข้อมูลสารสนเทศ และอื่น ๆ ที่ตามความจำเป็นและบริบทของกลุ่ม โดยเฉพาะการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีรูปแบบการสื่อสารด้วยใจ เปิดกว้างให้พื้นที่อิสระในการสร้างสรรค์ของชุมชน เน้นความคล่องตัวในการดำเนินการจัดการกับเงื่อนไขความแตกแยกและมีระบบสารสนเทศของชุมชนเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ

องค์ประกอบที่ 6 การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินงาน

6.1 การวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสารวิทยาได้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้กับบุคลากรในโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนทราบแล้วทำการศึกษาทบทวน วิเคราะห์ความเป็นมา สภาพปัจจุบัน ปัญหา จัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน เพื่อใช้ในการประชุมวางแผนร่วมกันในการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา และแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนด อีกทั้งโรงเรียนจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านการยอมรับร่วมกันจากคณะกรรมการสถานศึกษา และประกาศแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนทราบ

6.2 การบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนสารวิทยาได้ดำเนินการบริหารโรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้บุคลากร ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารสถานศึกษาทุกขั้นตอนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยใช้กลยุทธ์ในการสร้างทีมงาน ดังนี้

1) การสร้างความรู้สึกของสมาชิกศรัทธาในโรงเรียน ในภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ ศรัทธาในทีมงานและหัวหน้าทีมว่าเป็นพวกเดียวกัน หรือที่เรียกว่า Feel like a team มีความเอื้อเฟื้อเพื่อหวังใจซึ่งกันและกัน มีความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน และเกิดความไว้วางใจต่อกัน (ร่วมใจ)

2) การใช้ความคิด เหตุผลให้เพื่อนร่วมงานเชื่อมั่นว่า ทำแล้วดี มีประโยชน์ต่อตัวเอง และต่อองค์กร โดยช่วยกันระดมสมอง กำหนดเป้าหมาย วางแผน แบ่งงาน แบ่งหน้าที่ หรือที่เรียกว่า Think like a team การทำงานก็จะราบรื่นเมื่อสมาชิกในทีมมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน (ร่วมคิด)

3) การร่วมมือ ลงมือทำงานซึ่งได้มีการวางแผนไว้ หน้าที่ใครก็รับไปทำ หรือที่เรียกว่า Work like a team ซึ่งทุกคนมีพันธสัญญาที่จะต้องทำตามแผน เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในการคิด ร่วมกันของทุกคน (ร่วมทำ)

6.3 องค์การแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนสารวิทยาได้พัฒนาโรงเรียนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยการสร้างบรรยากาศแบบเปิดให้สมาชิกในองค์การได้มีโอกาสทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ รวมถึงการพัฒนาวิสัยทัศน์ 5 ประการ แก่ครูและบุคลากรทุกคนในโรงเรียน เพื่อเป็นการปรับพื้นฐานวิธีการคิดและวิธีการปฏิบัติ ต่อตนเองและต่อโรงเรียน มีการสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบงานต่าง ๆ ให้พร้อมต่อการเรียนรู้ แล้วทำการพัฒนาตัวผู้นำให้เกิดทักษะต่าง ๆ ต่อการเป็นผู้นำที่มีความเป็นเลิศ มีการกำหนดรูปแบบของการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ ทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและส่วนรวม ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และความรับผิดชอบ อีกทั้งมีการกำหนดมาตรการในการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะ เข้าสู่การปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ โดยเป็นลักษณะของงานที่ทำทนาย และการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบ การทำงานเป็นทีม โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ

6.4 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนสารวิทยา สรุปได้ดังนี้

1) การศึกษาความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเพื่อให้สามารถออกแบบ การเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน

2) เป็นการอำนวยความสะดวกในการเรียนเพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำ ออกแบบกิจกรรมและแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

3) การส่งเสริมให้ผู้เรียนพึ่งพาตนเองในการเรียนรู้ เพื่อสามารถนำความรู้และทักษะที่เกิดขึ้นจากวิธีการเรียนรู้ไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งฝึกความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง

4) การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้การเรียนรู้เกิดจากบทบาทของผู้เรียนเอง ในการกำหนดสาระที่จะเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเต็มความสามารถ

5) การส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองเพื่อได้ข้อความรู้ที่เกิดจากการแสวงหาหรือปฏิบัติจนเข้าใจ จดจำได้ รู้จริง และสามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

6) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ร่วมมือและมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยปฏิบัติแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครู ในแง่มุมต่าง ๆ ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์

7) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเข้าใจตนเองเกี่ยวกับข้อดีและข้อจำกัดและพัฒนาการของตนเอง เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

8) การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ค้นพบไปใช้เพื่อให้นักเรียนได้ตรวจสอบประสิทธิภาพของข้อความรู้ที่ได้มาด้วยตนเอง กับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไป

โรงเรียนสารวิทยาตระหนักว่าการจัดการศึกษาในปัจจุบันต้องให้สอดคล้องกับยุคข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนหรือยุคโลกาภิวัตน์ ให้ความสำคัญกับผู้เรียน จัดตามความต้องการและความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับครู ทำให้มีความรู้และประสบการณ์กว้างขึ้นและสอดคล้องกับลักษณะทางสังคมของมนุษย์ คือสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ และรู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นำไปใช้ในชีวิตประจำวันทำให้เกิดความภาคภูมิใจและ

เป็นแรงเสริมให้อยากเรียนรู้ต่อไปครูผู้สอนทำหน้าที่การอำนวยความสะดวกในการเรียน เพื่อคอยช่วยเหลือแนะนำ ออกแบบกิจกรรมและแก้ไขข้อผิดพลาด ตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง

6.5 การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูผู้สอน โรงเรียนสารวิทยามีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจรการวิจัย 4 ขั้นตอน ขั้นแรก คือ การวางแผน (Plan) หลังจากทีวิเคราะห์และกำหนดประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข ซึ่งก็คือขั้นตอนการเขียน โครงร่างงานวิจัย ขั้นตอนที่ 2 คือ การปฏิบัติการ (Act) เป็นการปฏิบัติการวิจัยตามแผนหรือโครงร่าง ที่กำหนด ขั้นตอนที่ 3 เป็นการสังเกต (Observe) เป็นการบันทึกข้อมูล หรือสังเกตผลที่เกิดขึ้นจาก การปฏิบัติงาน เช่น การบันทึกสนาม แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบสำรวจรายการ การบันทึกเสียง การใช้สังคมมิติ และขั้นตอนที่ 4 เป็นการสะท้อนผล (Reflect & Revise) การสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงานให้ผู้มีส่วนร่วมได้วิพากษ์ วิเคราะห์ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานต่อไป ซึ่งการวิจัยในชั้นเรียนจะต้องดำเนินการตามวงจร PAOR หลายรอบ เพื่อให้ได้ ผลการวิจัยที่สมบูรณ์ที่สุด

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7.1 ผลการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา พิจารณาจากข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

7.1.1 คุณภาพการบริหารจัดการ

1) เป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน สอดคล้องกับ บริบทของสถานศึกษา ความต้องการชุมชน นโยบายรัฐบาล แผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นไปได้ ในการปฏิบัติ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

2) มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาที่ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีการนำข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง และเป็นแบบอย่างได้

- 3) ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และเป็นแบบอย่างได้
- 4) พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพตรงตามความต้องการของครูและสถานศึกษา และจัดให้มีชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนางาน
- 5) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพและมีความปลอดภัย
- 6) จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

7.1.2 คุณภาพกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครู

ก. ความสามารถด้านเนื้อหา ประกอบด้วย

- 1) มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน
- 2) สามารถจัดเนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องกันเพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงและบูรณาการเนื้อหา
- 3) สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา
- 4) สามารถวิเคราะห์และจัดลำดับเนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ข. ความสามารถด้านกลยุทธ์การสอน ประกอบด้วย

- 1) จัดเตรียมกิจกรรมที่ช่วยสร้างความรู้ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา
- 2) เลือกและใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสำหรับเนื้อหาผู้เรียน ชั้นเรียน และสถานการณ์ที่แตกต่างกัน
- 3) เพิ่มความเข้าใจของผู้เรียนโดยการอธิบายและเชื่อมโยงเนื้อหาที่สอนในชั้นเรียนกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

- 4) กระตุ้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการตั้งคำถามและให้ผลสะท้อนกลับ
- 5) ให้นักเรียนใช้ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา

ค. ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

- 1) นำเสนอจุดประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจน
- 2) ใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายโดยพิจารณาจากความหลากหลายของผู้เรียน
- 3) ให้ข้อเสนอแนะจากผลการประเมินผล

ง. ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยี ประกอบด้วย

- 1) ใช้เทคโนโลยีเพื่อช่วยส่งเสริมและกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้
- 2) ใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน
- 3) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอน

จ. ความสามารถด้านหลักสูตร ประกอบด้วย

- 1) เข้าใจหลักสูตรของวิชาที่เกี่ยวข้อง
- 2) วิเคราะห์และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่มีการบูรณาการเนื้อหาของวิชาที่เกี่ยวข้อง
- 3) วิเคราะห์และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์ปัญหาในชีวิตจริง และมีการทำทฤษฎีความรู้และกระบวนการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน

ฉ. ความสามารถด้านการวิจัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย

- 1) การกำหนดปัญหาหรือประเด็นปัญหา
- 2) การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นและบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา
- 3) การวางแผนปฏิบัติและกำหนดทางเลือกหลากหลาย

- 4) สามารถสร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5) การทดลอง รวบรวม วิเคราะห์และสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน
- 6) การเขียนรายงานการวิจัยในชั้นเรียน

7.1.3 คุณภาพนักเรียน

ก. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิด คำนวณ สูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด
- 2) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ปัญหาได้
- 4) ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีการนำไปใช้และเผยแพร่
- 5) ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อพัฒนาตนเอง และสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน อย่างสร้างสรรค์ และมีคุณธรรม
- 6) ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น และการทำงานหรืองานอาชีพ

ข. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1) ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด เป็นแบบอย่างได้
- 2) ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น เห็นคุณค่าของความเป็นไทย มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย

- 3) ผู้เรียนสามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
- 4) ผู้เรียนมีสุขภาพทางร่างกาย และจิตสังคมสูงกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษา

กำหนด

7.2 ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของโรงเรียน จากการทำงานตามรูปแบบ ถือเป็นสภาพความสำเร็จของการดำเนินงานจากกระบวนการบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา ด้านความรู้สึกรู้สึกหรือทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกระบวนการดำเนินงานและผลผลิตจากการดำเนินงานตามรูปแบบที่โรงเรียนสารวิทยาพัฒนาขึ้น

ในการนี้ โรงเรียนสารวิทยา ได้มีการนำรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบ่งออกเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานออกเป็น 5 ฉบับย่อยที่สนับสนุนการดำเนินงานตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ได้แก่

เล่มที่ 1 รูปแบบการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 2 กลยุทธ์การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 3 กระบวนการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 4 การเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูเพื่อการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

เล่มที่ 5 แบบประเมินและเกณฑ์การประเมินเกี่ยวกับการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนสารวิทยา

โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนผ่านการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและการวิจัยในชั้นเรียน โดยเน้นการคิดสะท้อนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมถึงมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบออนไลน์ เข้ามาเป็นช่องทางที่ช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนรูปแบบดังกล่าว เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาควบคู่กับการวิจัยในชั้นเรียน และนำแนวคิดนี้ไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาและสถานศึกษาต่อไป

ภาพที่ 6 ภาพตลอดแนวของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. 2562. **กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21** (Online). http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=38880&Key=news_research.
- ชวลิต ชูกำแหง. 2560. ชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครู. **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม** 23(2): 1.
- น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2547. **การจัดการความรู้กับคลังความรู้**. กรุงเทพมหานคร: เอส อาร์ พรินติ้งแมสโปรดักส์.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. 2548. **การจัดการความรู้ จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทจักรวัฒน์ เอ็กซ์เพรส จำกัด.
- ประพนธ์ ผาสุกยัด. 2549. **การจัดการความรู้ จากหลักคิดสู่การปฏิบัติจริง ฉบับมือใหม่หัดขับ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไยใหม่.
- พระธรรมปิฎก. 2546. **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพมหานคร: สุขภาพใจ.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด และคณะ. 2557. **โรงเรียนแห่งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูที่เน้นผู้เรียนเป็นหัวใจสำคัญ**. **วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**. 25(1): 93-102.
- วิจารณ์ พานิช. 2547. **การจัดการความรู้กับการบริหารราชการแนวใหม่**. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- _____. 2548. **การจัดการความรู้ ฉบับฝึกปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด.
- _____. 2555. **วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. 2556. **Professional Learning Community (PLC)** (Online). www.kruinter.com/show.php?id_quiz=3311&p=1.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2560. **การขับเคลื่อนกระบวนการ PLC: Professional Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ” สู่สถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. 2560. **คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional**

- Learning Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552. **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. 2552. **ทศวรรษที่สองของการปฏิรูปการศึกษา: ปัญหาและทางออก.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- Bass, B. M. 1985. **Leadership and Performance Beyond Expectations.** New York: The Free Press.
- Burns, J. M. 1978. **Leadership.** New York: Harper and Row.
- Daft, R. L. 1999. **Leadership: Theory and Practice.** Fort Worth: The Dryden Press.
- Dessler, G. 1998. **Management: Leading People and Organizations in the 21 st Century.** New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Henson, K.T. 2001. **Curriculum Planning: Integrating Multiculturalism, onstructivism, and Education Reform.** Boston: McGraw-Hill.
- Marquardt, M. J. 1996. **Building the Learning Organization: A System Approach to Quantum Improvement and Global Success.** New York: McGraw-Hill.
- Oliva, P. F. 2005. **Developing the Curriculum.** 6th ed. Boston: Pearson Education.
- The Partnership for 21st Century Skill. 2012. **Framework for 21st Century Learning** (Online). http://www.p21.org/index.php?option=com_content&task=view&id=254&Itemid=120, October 22, 2019.